

# TOESPRAKEN

DIE DE WERELD  
VERANDERDEN



WINSTON CHURCHILL   KONINGIN WILHELMINA  
MARTIN LUTHER KING   MARGARET THATCHER   MALCOLM X  
AUNG SAN SUU KYI   BARACK OBAMA   HILLARY CLINTON  
EN VELE ANDEREN

# Toespraken die de wereld veranderden



Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen



KOSMOS

[www.kosmosuitgevers.nl](http://www.kosmosuitgevers.nl)

De teksten in dit boek zijn aangepast en bewerkt voor de Nederlandse taal.

Achtste, uitgebreide druk, 2016

Oorspronkelijke titel: *Speeches That Changed the World*

© 2005, 2016 Quercus Publishing Ltd, London

Voor de Nederlandstalige editie:

© 2007, 2016 Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

Vertaling: Jacques Meerman

Omslagontwerp: Femke den Hertog

Typografie: Julius de Goede

ISBN 978 90 215 6425 8

ISBN e-book 978 90 215 6423 4

NUR 680

Alle rechten voorbehouden/All rights reserved

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Noch de maker, noch de uitgever stelt zich echter aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden in deze uitgave.

# Voorwoord

Simon Sebag Montefiore

Een grote redevoering legt de waarheid van een tijdperk vast, maar doet dat ook met grote leugens. Deze prachtige verzameling redevoeringen bevat inspirerende lofzangen op de democratie, gebaseerd op de gekoesterde beginselen van het fatsoen en de vrijheid van meningsuiting – woorden die een baken voor de wereld zijn geweest. Maar u vindt hier ook een paar buitengewoon stuitende toespraken die de horizon van de vrije wereld verduisterd hebben. Juist in de redevoeringen van de monsters uit de geschiedenis vinden we echte lessen.

Veel van deze toespraken bevatte eeuwige waarheden. Voorbeelden daarvan zijn het *Gettysburg Address*, maar ook minder bekende zoals die van de Tsjechische dissident en latere president Václav Havel of die van de Israëliische president Chaim Herzog. Een vuistregel is dat de beste toespraken zich kenmerken door een eenvoudig taalgebruik. Dat zien we bij Mohammed, Jezus en Martin Luther King, en als de orator de rede zelf geschreven heeft, dan is dat des te beter. Toch rieken ze ook vaak naar kwade of dwaze bedoelingen. U kunt eruit leren dat mooie en menslievende woorden net zo goed kunnen maskeren en misvormen als onthullen en onderwijzen. Sommige redes zijn uitgesproken orwelliaans, andere gewoon gelogen of kwaadaardig, en weer andere zijn achteraf beter te beoordelen dan toen ze werden uitgesproken.

Keizer Napoleons afscheid van zijn 'oude garde' is sentimentele kletspraat, omdat hij zichzelf nooit heeft weggecijferd voor zijn land en de Europese slagvelden met een dikke laag lijken van jonge en onschuldige mensen bedekt heeft. In twee redevoeringen blijken slechte mensen geboren politici te zijn. In Lenins rede over 'alle macht aan de sovjets' zijn de leugens nauwelijks te tellen, want hij was volstrekt niet van plan om macht af te staan aan de sovjets, de boeren of de arbeiders: hij reserveerde die voor zichzelf en zijn partij-oligarchen. Zijn minachting en cynisme zijn overweldigend. Adolf Hitlers redevoeringen onthullen zijn virtuositeit als politieke agitator, acteur en toesprakenschrijver, maar zijn doorspekt met cynische en hardvochtige leugens en even kitscherige als belachelijke poses. Ook het omgekeerde komt voor. Stalins opvattingen zijn stuitend en meedogenloos, maar deze 'bescheiden' schoenmakerszoon brengt ze verrassend simpel naar voren.

Voorts hebben we natuurlijk de poseurs, de halvegaren en de mensen met goede bedoelingen. Richard Nixon beloofde niets in de doofpot te

stoppen en deed dat toch. Het afscheid van generaal MacArthur klinkt prachtig, maar riekt naar waandenkbeelden. Toen president Michail Gorbatsjov de ‘keuzevrijheid’ aanpreef, bedoelde hij zeker niet zo’n ruime keuze dat zijn eigen volk hem verdreef – samen met het communisme waarvan hij zo hield. Neville Chamberlain maakt achteraf een nog slechtere beurt met zijn rede over ‘vrede in onze tijd’; een nog groter gebrek aan oordeelskracht en nog misplaatster gepoch op eigen prestaties is nauwelijks voorstelbaar, hoe eenvoudig ze ook zijn verwoord.

Veel redevoeringen onthullen dus de tekortkomingen en deugden van degene die ze uitsprak, maar zijn ook een venster op een grote historische gebeurtenis. In de periode van de radio en de tv herinneren veel mensen zich waar ze waren toen Franklin Roosevelt zijn toespraak hield na Pearl Harbour of toen Vatsjeslav Molotov na de Duitse invasie van de Sovjet-Unie stotterend voorlas wat eigenlijk Stalin had moeten zeggen.

Zelf houd ik het meest van de toespraak die geen grote gebeurtenis markeert maar alleen in schitterende bewoordingen en met morele onverzettelijkheid en rechtvaardige woede de essentie van elke fatsoenlijke beschaving uitdrukt – een thema dat ook veel andere toespraken doordrenkt: Elie Wiesels millenniumrede over de ‘gevaren van de onverschilligheid’. Al deze redevoeringen zijn de moeite van het kennen waard, maar als u zich later alleen Wiesels gedachten over de geschiedenis en het individu herinnert, is dit boek geslaagd.

A handwritten signature in black ink that reads "Simon Sebag Montefiore". The signature is written in a cursive, flowing style with some capital letters.

# Inhoud

- Voorwoord 3
- Mozes 'Gij zult geene andere goden voor mijn aangezicht hebben.'  
De Tien Geboden, Exodus 20: 1-17. 8
- Jezus van Nazareth 'Zalig zijn de armen van geest; want hunner is het  
Koninkrijk der hemelen.' De Bergrede, Mattheus. 5-7 11
- Mohammed 'Wend je aangezicht in de richting van de heilige moskee.'  
De Koran 2: 144-145, 147-150. 20
- Sint-Franciscus van Assisi 'Vogels, mijn zusjes, heel nauw verbonden zijn jullie  
met God.' Prediking tot de vogels, omstreeks 1220. 23
- Napoleon Bonaparte 'Soldaten van mijn Oude Garde, ik neem afscheid van u.'  
Afscheid van de Oude Garde, 20 april 1814. 26
- Multatuli 'Hoofden van Lebak!', Toespraak tot de hoofden van Lebak,  
14 mei 1860. 30
- Abraham Lincoln 'Zevenentachtig jaar geleden brachten onze vaders op dit  
continent een nieuwe natie voort...' Het Gettysburg Address,  
19 november 1863. 39
- Emmeline Pankhurst 'Ik sta hier als een soldaat die het slagveld tijdelijk verlaten  
heeft.' Rede over het vrouwenkiesrecht, 13 november 1913. 43
- Marie Curie 'Radium heeft een mooie wetenschapsgeschiedenis.'  
Over de ontdekking van het radium, 14 mei 1921. 47
- Mohandas Gandhi 'Er is voor India geen redding.' Varanasi (India),  
4 februari 1916. 52
- Vladimir Iljitsj Lenin 'Alle macht aan de sovjets.' Moskou, september 1917. 57
- Woodrow Wilson 'De wereld moet veilig worden voor de democratie.' Toespraak  
tot het Amerikaanse parlement, 2 april 1917. 63
- Clarence Darrow 'Ik geloof in de wet van de liefde.' Pleitrede bij de  
verdediging van Henry Sweet, april 1926. 68
- Neville Chamberlain 'Vrede in onze tijd.' Londen, 30 september 1938. 72
- Adolf Hitler 'Aan mijn geduld komt nu een einde.' Rede in het Berlijnse  
Sportpalast, 26 september 1938; 'Ik ben van nu af aan de voorste soldaat van  
het Duitse Rijk.' Rede in de Berlijnse Reichstag, 1 september 1939. 76
- Jozef Stalin 'Essentieel is dat de oorlog zo lang mogelijk doorgaat.'  
Rede tot het Politbureau, 19 augustus 1939. 83
- Winston Churchill 'Ik heb niets te bieden dan bloed, zweet, tranen en  
uitputting.' Lagerhuis, Londen, 13 mei 1940; 'Dit was hun mooiste uur.'  
Lagerhuis, Londen, 18 juni 1940; 'Nooit in enig menselijk conflict hadden zo  
veel mensen zo veel te danken aan zo weinigen.' Lagerhuis, Londen,  
20 augustus 1940. 88
- Vjatsjeslav Molotov 'Een laaghartigheid die in de geschiedenis van de  
beschaafde landen haar gelijke niet heeft.' Over de Duitse invasie van de Sovjet-  
Unie, 22 juni 1941. 95

- Franklin D. Roosevelt** 'Het enige dat wij moeten vrezen is de angst zelf.' *In augurale rede*, 4 maart 1933; 'Een datum die wij altijd met laaghartigheid zullen associëren.' *Toespraak tot het Amerikaanse parlement*, 8 december 1941. 99
- Koningin Wilhelmina** 'Wij zullen rustig en moedig voortgaan.' *Toespraak via Radio Oranje in Londen*, 24 mei 1940; 'Boven het vrije Nederland zijn de lichten gedooft.' *Toespraak via de BBC in Londen*, 25 mei 1940. 106
- Charles de Gaulle** 'De vlam van het Franse verzet mag en zal nooit gedooft worden.' *Oproep van 18 juni 1940*. 113
- George S. Patton jr.** 'Ik knal die behanger, die ellendeling van een Hitler, persoonlijk neer.' *Toespraak aan de vooravond van D-Day*, 5 juni 1944. 117
- Keizer Hirohito** 'De vijand is een nieuwe en bijzonder wrede bom gaan gebruiken.' *Bij de capitulatie van Japan*, augustus 1945. 122
- Jawaharlal Nehroe** 'Klokslag middernacht, als de wereld slaapt, zal India tot leven en vrijheid ontwaken.' *Rede bij de verlening van de onafhankelijkheid*, 14 augustus 1947. 127
- J. Robert Oppenheimer** 'We hebben dit gedaan omdat het een organische noodzaak was.' *Los Alamos (New Mexico)*, 2 november 1945. 132
- Douglas MacArthur** 'Ik heb zojuist uw zonen op het Koreaanse slagveld achtergelaten... Ze zijn in elk opzicht uitmuntend.' *Afscheidsrede tot het Amerikaanse parlement*, 19 april 1951. 137
- Nelson Mandela** 'Ik ben de Eerste Beklaagde.' *Pretoria*, 20 april 1964; 'Eindelijk vrij.' *Johannesburg*, 2 mei 1994. 142
- Eamon de Valera** 'Het waren allemaal goede mensen.' *Rede bij de vijftigste herdenking van de Paasopstand*, 10 april 1966. 148
- John F. Kennedy** 'Vraag niet wat uw land voor u kan doen maar wat u voor uw land kunt doen.' *Inaugurale rede*, Washington DC, 20 januari 1961; 'Ich bin ein Berliner.' *Bij de Berlijnse Muur*, 26 juni 1963. 152
- Martin Luther King jr.** 'Ik heb een droom.' *Bij het Lincoln Memorial*, Washington DC, 28 augustus 1963; 'Ik heb het beloofde land gezien.' *Memphis (Tennessee)*, 3 april 1968. 161
- Malcolm X** 'Je kunt de wortels van een boom niet haten zonder de hele boom te haten.' *Detroit*, 14 februari 1965. 170
- Shirley Chisholm** 'Ik ben veel vaker gediscrimineerd als vrouw dan als zwarte.' *Toespraak tot het Amerikaanse parlement*, 21 mei 1969. 175
- Pierre Trudeau** 'Wie zijn de slachtoffers van de ontvoering?' *Radio-uitzending*, 16 oktober 1970. 180
- Golda Meir** 'Houd op met moorden.' *Toespraak tot de Israëliische Knesset*, 26 mei 1970. 187
- Richard M. Nixon** 'Er kan geen sprake zijn van doofpotten in het Witte Huis.' *Toespraak tot de natie*, 30 april 1973. 192
- Indira Gandhi** 'Onderwijs aan vrouwen is bijna nog belangrijker dan onderwijs aan jongens en mannen.' *New Delhi*, 23 november 1974. 198
- Chaim Herzog** 'Haat, onwetendheid en kwade wil.' *Toespraak tot de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties*, 10 november 1975. 202

- Moeder Teresa** 'De liefde begint thuis.' Toespraak bij de aanvaarding van de Nobel-prijs voor de vrede, Oslo, 11 december 1979. 207
- Margaret Thatcher** 'Deze dame houdt haar rug recht.' Partijconferentie van de Tories, 10 oktober 1980. 212
- Paus Johannes Paulus II** 'Onze Poolse vrijheid wordt duur betaald.' Redevoering in het Poolse Jasna Góra-klooster, 18 juni 1983. 218
- Ronald Reagan** 'Meneer Gorbatsjov, breek deze muur af!' Toespraak bij de Brandenburger Tor in Berlijn, 12 juni 1987. 222
- Michail Gorbatsjov** 'Keuzevrijheid is een universeel principe waarop geen uitzonderingen mogen bestaan.' Toespraak tot de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, 7 december 1988. 228
- Frederik Willem de Klerk** 'De tijd voor onderhandelingen is aangebroken.' Rede bij de opening van het Zuid-Afrikaanse parlement, Pretoria, 2 februari 1990. 233
- Václav Havel** 'We leven in een moreel vervuilde omgeving.' Radiotoespraak tot het Tsjecho-Slowaakse volk, 1 januari 1990. 237
- Hillary Clinton** 'Vrouwenrechten zijn mensenrechten.' Toespraak tot de Vierde Wereldvrouwenconferentie, Beijing, 5 september 1995. 241
- Elie Wiesel** 'De gevaren van de onverschilligheid.' Zevende Millennium-avond in het Witte Huis, 12 april 1999. 250
- George W. Bush** 'Een groot volk is in beweging gekomen om een groot land te verdedigen.' Toespraak tot de natie, 11 september 2001. 257
- Barack Obama** 'Durven hopen.' Toespraak tot de nationale conventie van de Democraten, Boston, 27 juli 2004; 'In Amerika is alles mogelijk.' Toespraak na zijn overwinning in de Amerikaanse presidentsverkiezing, Chicago, 4 november 2008. 261
- Aung San Suu Kyi** 'Niet de macht corrumpeert, maar de angst.' Geschreven voor de aanvaarding van de Sacharovprijs voor de Vrijheid van Denken in juli 1991 maar niet uitgesproken. 271
- Al Gore** 'Politieke wil is iets wat je opnieuw kunt creëren.' Toespraak tot het VN-congres over klimaatsverandering op Bali, 14 december 2007. 277
- Xi Jinping** 'Deze grote verantwoordelijkheid is de verantwoordelijkheid tegenover ons volk.' Toespraak van de secretaris-generaal van de Communistische Partij voor de leden van de vaste commissie van het Politbureau in Beijing, 15 november 2012. 283
- Paus Franciscus** 'Vrede in de hele wereld, die nog steeds verscheurd wordt door hebzucht en de hang naar het snelle geld.' Zijn eerste 'Urbi et Orbi'-rede, 31 maart 2013. 289
- Malala Yousafzai** 'Eén pen en één boek kunnen de wereld veranderen.' Toespraak tot de Jeugdraad van de Verenigde Naties over de toegang tot onderwijs, 12 juli 2013. 294
- Vladimir Poetin** 'Inzake Oekraïne hebben onze westerse partners die grens overschreden.' Toespraak in het Kremlin over de annexatie van de Krim, 18 maart 2014. 300

Register van sprekers en belangrijke uitspraken 306

Verantwoording 310





**'Gij zult geene andere goden voor mijn aangezicht hebben.'**

Mozes, de Tien Geboden, Exodus 20: 1-17

Het jodendom, het christendom en de islam erkennen de Tien Gebo-  
den (of ‘Decaloog’) als een samenvatting van de belangrijkste ge-  
dragsregels die God de mens oplegt. Het oudtestamentische boek Exodus  
vertelt dat God ze gaf aan Mozes, de grote profeet en leider van de Joden,  
die hen vanuit de Egyptische slavernij naar de vrijheid leidde. Deze regels  
vormen al meer dan drieduizend jaar de kern van de joodse moraal. De  
eerste vijf geboden zijn plichten jegens God, de tweede vijf zijn plichten  
jegens andere mensen. Jezus herhaalde de geboden in zijn Bergrede, die  
als manifest van de christelijke moraal geldt. Ook de Koran noemt de De-  
caloog en dringt erop aan deze geboden te gehoorzamen.

Mozes werd in Egypte geboren in een tijd toen de farao beval alle man-  
nelijke kinderen van Joodse slaven te doden. Toen zijn moeder haar kind-  
je niet langer verborgen kon houden, legde ze hem in een biezenmandje  
dat ze op de Nijl liet drijven. De dochter van de farao vond hem, adopteer-  
de het kind en gaf hem de Egyptische naam Mozes, die ‘gered’ of ‘geno-  
men uit het water’ betekent.

Over Mozes’ jeugd is weinig be-  
kend. Hij doodde een Egyptenaar  
die een Joodse slaaf mishandelde,  
en moest vluchten naar Midian.  
Daar kreeg hij van God het bevel  
om naar Egypte terug te gaan, voor  
de Joodse slaven de vrijheid te eisen  
en hen daarna naar het ‘beloofde  
land’ Israël te voeren. Hij stribelde  
aanvankelijk tegen omdat hij ‘trage  
lippen’ had, en kreeg toestemming  
om zijn broer Aäron als zegsman  
mee te nemen.

Geboren omstreeks 1527 v.C. in  
Egypte.

Hij was de zoon van Joodse ouders  
en werd aan het hof van de farao  
opgevoed. Hij kreeg van God het  
bevel om de Joodse slaven naar de  
vrijheid te voeren (de ‘Exodus’, om-  
streeks 1447 v.C.) en ontving op de  
berg Sinaï bovendien **de Tien Gebo-  
den** (jaartal onbekend).

Gestorven omstreeks 1407 v.C.

Het eerste gesprek met de farao  
had geen succes. Egypte had slaven nodig, en de farao was niet bereid om  
zo veel broodnodige arbeidskrachten te laten gaan. De slaven werden nog  
harder aan het werk gezet, en de farao gaf pas toe nadat God tien plagen  
over de Egyptenaren had gebracht. Bij de laatste daarvan kwam elke eerst-  
geboren Egyptenaar om het leven. De Joden trokken onder Mozes’ lei-  
ding uit Egypte weg, maar de farao bedacht zich en stuurde zijn leger om  
hen terug te halen. Toen ze de Schelfzee bereikten, kliefde God de wate-  
ren; de Joden konden ongehinderd oversteken, maar het Egyptische leger  
verdronk.

Mozes leidde zijn volk naar de Sinaïberg in Palestina, waar God hem

de twee 'stenen tafelen' met de Tien Geboden gaf. Mozes stierf zonder het beloofde land bereikt te hebben.



Toen sprak God alle deze woorden, zeggende:

Ik ben de HEERE, uw God, die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb.

Gij zult geene andere goden voor mijn aangezicht hebben.

Gij zult geen gesneden beeld noch eenige gelijkenis maken van hetgeen dat boven in den hemel is, noch van hetgeen dat onder op de aarde is, noch van hetgeen dat in de wateren onder de aarde is.

Gij zult u voor die niet buigen noch hen dienen; want ik, de HEERE, uw God, ben een ijverig God, die de misdaad der vaderen bezoek aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde lid dergenen die mij haten, en doe barmhartigheid aan duizenden dergenen, die mij liefhebben en mijne geboden onderhouden.

Gij zult den naam des HEEREN niet ijdellijk gebruiken, want de HEERE zal niet onschuldig houden die zijnen naam ijdellijk gebruikt.

Gedenk den sabbatdag, dat gij dien heiligt.

Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen;

maar de zevende dag is de sabbat des HEEREN uws Gods: dan zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uwe dochter, noch uw dienstknecht, noch uwe dienstmaagd, noch uw vee, noch uw vreemdeling die in uwe poorten is;

want in zes dagen heeft de HEERE den hemel en de aarde gemaakt, de zee en alles wat daarin is, en Hij rustte ten zevenden dage: daarom zegende de HEERE den sabbatdag, en heiligde denzelven.

Eer uwen vader en uwe moeder, opdat uwe dagen verlengd worden in het land, dat de HEERE uw God geeft.

Gij zult niet doodslaan.

Gij zult niet echtbreken.

Gij zult niet stelen.

Gij zult geen valsche getuigenis spreken tegen uwen naaste.

Gij zult niet begeeren uws naasten huis, gij zult niet begeeren uws naasten vrouw, noch zijnen dienstknecht, noch zijne dienstmaagd, noch zijnen os, noch zijnen ezel, noch iets dat uws naasten is.





**'Zalig zijn de armen van geest;  
want hunner is  
het Koninkrijk der hemelen.'**

Jezus van Nazareth, de Bergrede, Mattheus 5-7

Jezus' uitspraken die in de Bergrede verzameld zijn, vormen voor velen de essentie van het christendom en Zijn prediking. Jezus van Nazareth was een joodse leraar die in de eerste eeuw door de Romeinen gekruisigd werd. De christenen geloven dat hij uit zijn graf is opgestaan en de zoon van God is. God openbaart zich via hem aan de wereld, en de dood van Zijn zoon verzoent de wereld met God. Het christendom is een van de grote wereldgodsdiensten, gebaseerd op de prediking van Jezus en zijn volgelingen zoals die in het Nieuwe Testament van de Bijbel is opgetekend.

Historisch gezien is Jezus afwiselend opgevat als morele hervormer, politieke revolutionair, Palestijnse boer en charismatische rabbi. In de evangelies komt Jezus naar voren als iemand met een enorm persoonlijk gezag en wonderbaarlijke vermogens, als profeet wiens unieke relatie tot God bleek uit goddelijke tekenen tijdens zijn doop en een latere verheerlijking. Tegelijkertijd wordt Hij afgebeeld als iemand zonder materiële veiligheid of steun van zijn familie. Hij ging vaak om met de armen en verschoppelingen van de samenleving en predikte voortdurend dat hij door de autoriteiten zou worden afgewezen en vervolgd en dat hij zou lijden en sterven om Gods doel in vervulling te laten gaan.

Jezus werd geboren in het door de Romeinen bezette Palestina tijdens de regering van keizer Augustus. Hij groeide op in Nazareth en trok drie jaar lang predikend rond in Noord-Palestina. Tal van volgelingen kwamen af op zijn interpretatie van de joodse wet en de wonderen die hij verrichtte. Zijn kritiek op de joodse religieuze leiders en zijn waarschuwing dat Gods heerschappij binnenkort die van de mensen zou vervangen, wekten het verzet van het joodse en Romeinse gezag. Terwijl Pontius Pilatus de Romeinse stadhouder van Judea was, werd Jezus gedood door kruisiging, een vorm van executie voor niet-Romeinen die het Romeinse gezag bedreigden. Jezus' volgelingen

Geboren omstreeks 4 v.C. in Palestina.

Jezus predikte een radicale versie van het jodendom. Zijn prediking, genezingen en wonderen trokken veel volgelingen, maar ook de aandacht van godsdienstige en politieke leiders, die hem als een bedreiging van de stabiliteit in het door de Romeinen bezette Palestina zagen. Sommige christelijke denkers beschouwen **de Bergrede** als een stel losse uitspraken die door de vroegste christelijke auteurs verzameld zijn, en niet als een redevoering die bij een bepaalde gelegenheid is uitgesproken.

Gestorven omstreeks 26 n.C. in Palestina.

gen beweerden dat God hem uit de doden liet opstaan. Het christendom verspreidde zich snel over het Middellandse Zeegebied en werd in de eerste eeuw door de keizers Claudius en Nero wreed onderdrukt. Aan het einde van die eeuw was het beleid van het joodse gezag in Palestina erop gericht de christenen duidelijk van de joden te onderscheiden.



### **Mattheus, hoofdstuk 5**

En Jezus, de scharen ziende, is geklommen op eenen berg, en als hij nedergezet was, kwamen zijne discipelen tot hem.

En zijnen mond geopend hebbende leerde hij hen, zeggende:

Zalig zijn de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.

Zalig zijn die treuren; want zij zullen vertroost worden.

Zalig zijn de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beërven.

Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.

Zalig zijn de barmhartigen; want hun zal barmhartigheid geschieden.

Zalig zijn de reinen van hart; want zij zullen God zien.

Zalig zijn de vreedzamen; want zij zullen Gods kinderen genaamd worden.

Zalig zijn zij die vervolgd worden om der gerechtigheid wil; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.

Zalig zijt gij als u de menschen smaden en vervolgen, en ligende alle kwaad tegen u spreken om mijnentwil.

Verblijdt en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen; want alzoo hebben zij vervolgd de profeten die vóór u geweest zijn.

Gij zijt het zout der aarde; indien nu het zout smakeloos wordt, waarmede zal het gezouten worden? Het deugt nergens meer toe, dan om buitengeworpen en van de menschen vertreden te worden.

Gij zijt het licht der wereld; eene stad boven op eenen berg liggende, kan niet verborgen zijn: noch steekt men eene kaars aan en zet die onder eene korenmaat, maar op eenen kandelaar, en zij schijnt allen die in het huis zijn.

Laat uw licht alzoo schijnen voor de menschen, dat zij uwe goede werken mogen zien, en uwen Vader die in de hemelen is, verheerlijken.

Meent niet dat ik gekomen ben om de Wet of de Profeten te ontbinden; ik ben niet gekomen om die te ontbinden maar te vervullen.

Want voorwaar zeg ik u, totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet eene jota noch één tittel van de Wet voorbijgaan, totdat het alles zal zijn geschied.

Zo wie dan een van deze minste geboden zal ontbonden, en de menschen



**'Wend je aangezicht in de richting  
van de heilige moskee.'**

Mohammed, de Koran 2: 144-145, 147-150

Deze woorden zijn uitgesproken door Mohammed, de Profeet en stichter van de islam, en betreffen de richting waarin iemand zijn gebeden moet zeggen.

Mohammed, een koopman in de belangrijke handelsstad Mekka, had in het jaar 610 een visioen van de engel Gabriël ontvangen waarin hij werd opgeroepen om de boodschap te gaan prediken die God (Allah) hem had toevertrouwd. Mekka reageerde echter vijandig op zijn nieuwe godsdienst en vervolgde zijn aanhangers. Daarom vluchtte hij in 622 naar Medina in het noorden, waar hij een bloeiende gemeenschap van volgelingen stichtte. Deze tocht staat bekend als de *hegira* of *hidjra*, en het jaar waarin die plaatsvond, is het eerste jaar van de islamitische kalender.

In Medina waren ook andere godsdienstige groeperingen actief: joden, nazareners en christenen, die allemaal baden in de richting van Jeruzalem, omdat ze dachten dat veel profeten daar gepredikt hadden. De ongelovigen in Medina vereerden de Ka'aba, een oeroud heiligdom en bestemming van pelgrims in Mekka. De plaats was echter ontwijfd door bijgeloof, afgodenverering en mythen. Mohammed bad in Medina aanvankelijk in de

richting van Jeruzalem in plaats van naar de Ka'aba, maar voelde zich daar onzeker over en was geneigd om naar de Ka'aba te bidden, het huis dat zijn voorvaderen en de profeten Abraham en Ismaël vele eeuwen eerder herbouwd hadden. Hij maakte er zich zorgen over, totdat God hem beval om het te doen. Hij en zijn volgelingen baden voortaan in de richting van de Ka'aba in Mekka.

Mohammed werd in 570 geboren, verloor al vroeg zijn ouders en werd door zijn grootvader en oom opgevoed. Op zijn vijftiengste trouwde hij een rijke weduwe en werd hij koopman in haar bedrijf. Toen hij in 610 in een grot op de Hira-berg buiten Mekka zat, kreeg hij een visioen. Op grond daarvan ging hij een nieuwe godsdienst prediken, een godsdienst die banden had met het jodendom en christendom maar beide herzag en

Geboren in 570 in Mekka.

Mohammed kreeg in 610 een visioen van de engel Gabriël en begon een nieuwe godsdienst te prediken. Omdat die vervolgd werd, trok hij in 622 naar Medina. Omstreeks die tijd gaf God opdracht om te bidden in de richting van de Ka'aba in Mekka ('**Wend je aangezicht in de richting van de heilige moskee**').

Mohammeds leger veroverde Mekka in 630. Tijdens zijn laatste pelgrimstocht daar verklaarde hij dat alle islamieten broeders zijn zonder onderscheid naar klasse, huidskleur of ras. Gestorven in 632 in Medina.



voor de Arabieren aantrekkelijker was. Mohammed keerde zich tegen het bijgeloof en de afgodenverering die volgens hem in de andere grote godsdiensten waren ingeslopen. Hij predikte dat de mensen een goed leven moesten leiden met respect voor de almachtige, rechtvaardige en barmhartige God, wiens genade door regelmatige gebeden, vastenperioden en aalmoezen te verkrijgen was. Mohammed was Gods woordvoerder tegenover de mensen: in de Koran staat geen woord van Mohammed zelf. Hij noemde zich het 'zegel van de profeten' en bedoelde daarmee dat hij de laatste van een lange reeks voorgangers was. Ook de profeten van andere godsdiensten waren voor hem belangrijk, en Abraham was daarvan voor hem het beste voorbeeld, omdat hij zich had gebogen voor Gods wil toen hij zich klaarmaakte om zijn zoon aan Hem te offeren. Het woord 'islam' betekent 'onderwerping aan Gods wil'.

Mohammed voerde vanuit Medina met succes een oorlog tegen Mekka. De stad moest de islam in 630 aanvaarden, en Mohammeds laatste pelgrimstocht bevestigde Mekka als brandpunt van de nieuwe godsdienst. Omstreeks de tijd van zijn dood (632) had de islam zich over het hele midden en zuiden van Arabië verspreid.



Wij zien wel hoe jouw gezicht zich in de hemel ronddraait. Dus zullen Wij je tot een gebedsrichting wenden die je bevalt. Wend dus je aangezicht in de richting van de heilige moskee. Waar jullie ook zijn, wendt jullie aangezicht in die richting. Zij aan wie dit boek gegeven is weten dat het de waarheid is van hun Heer. God let goed op wat zij doen. Wat voor teken jij ook brengt aan hen aan wie het boek gegeven is, zij volgen jouw gebedsrichting toch niet en jij volgt hun gebedsrichting niet, noch volgen zij elkaars gebedsrichting. Als jij nu hun neigingen volgt, nadat de kennis tot jou is gekomen, dan behoort je zeker tot de onrechtplegers.

### 'God let goed op wat zij doen.'

De waarheid komt van jouw Heer; wees dus niet een van hen die het in twijfel trekken. Ieder heeft een richting waarheen hij zich wendt. Wedijvert dan met elkaar in goede daden. Waar jullie ook zijn, God zal jullie tezamen brengen. God is almachtig. Waar je ook vandaan komt, wend je aangezicht in de richting van de heilige moskee, opdat de mensen geen argument tegen jullie hebben, behalve diegenen onder hen die onrecht plegen. Vreest hen niet, maar vreest Mij; ook opdat Ik Mijn gunst aan jullie vervolmaak. Misschien zullen jullie je de goede richting laten wijzen.



'I have a dream'  
'The only thing we have to fear is fear itself'  
'Ich bin ein Berliner'  
'Women's rights are human rights'  
'One pen and one book can change the world'

## **BELEEF DE WERELDGESCHIEDENIS AAN DE HAND VAN TOESPRAKEN VAN DE GROTEN DER AARDE**

Oorlogstaal, oproep tot vrede, verlangen naar vrijheid, woorden van bevoegdheid: belangrijke keerpunten in de geschiedenis zijn vaak ingeleid door een gedenkwaardige, meeslepende of bezielende toespraak. In dit boek zijn de vijftig belangrijkste toespraken uit de wereldgeschiedenis verzameld.

### **DE TOESPRAKEN IN DIT BOEK ZIJN VAN ONDER ANDEREN:**

- Napoleon Bonaparte
- Abraham Lincoln
- Mohandas K. Gandhi
- Franklin D. Roosevelt
- George S. Patton
- John F. Kennedy
- Martin Luther King
- Nelson Mandela
- Margaret Thatcher
- Aung San Suu Kyi
- Hillary Clinton
- Barack Obama
- Al Gore
- Vladimir Poetin

Elke toespraak wordt voorafgegaan door een korte biografie van de spreker en een beschrijving van waarom juist deze rede zo'n grote invloed heeft gehad op onze geschiedenis.



9 789021 564258

[www.kosmosuitgevers.nl](http://www.kosmosuitgevers.nl)

  
KOSMOS

NUR 680  
Kosmos Uitgevers  
Utrecht/Antwerpen